

Васил Славов и Лидия Славова, живеели с пълнолетния си син- св.Тодор Славов в гр. Р. Васил Славов работел като таксиметров шофьор в града и околните села.

Никола Великов и Димитър Ценов и двамата навършили 16 години били в приятелски отношения. На 13.03.2017г., вечерта Димитър Ценов бил в дома си в град Р., когато му се обадил по телефона Никола Великов и му казал да вземе два ножа за да се снабдят с пари от някой таксиметров шофьор, дори и ако трябва да го убият, а автомобила да го предадат за скрап срещу определена парична сума. По-късно вечерта се срещнали и в изпълнение на уговореното спрели таксиметровия автомобил управляван от Васил Славов, като поискали да ги отведе до село Н. Никола Великов седнал на предната дясна седалка, а Димитър Ценов на задната седалка зад водача Славов.

При пристигането им в село Н. и спирането на указаното от двамата място, Никола Великов извадил нож и го насочил към Васил Славов и поискал последния да му даде парите си. Славов оказал съпротива, като блъснал ръката на Великов и се опитал да го избути от автомобила. В този момент седящият зад Васил Славов, Димитър Ценов се пресегнал и хванал водача на автомобила за ръцете за да преодолее съпротивата му. Независимо от тези му действия Васил Славов продължавал да се съпротивлява и да прави опити да удари Никола Великов. Виждайки това Димитър Ценов подканил приятеля си да използва ножа и да го убие. Тогава ~~Васил Славов~~ ^{Никола Великов} нанесъл два удара с ножа в областта на сърцето, като видно в последствие от съдебно медицинската експертиза, му прерязал аортата и смъртта настъпила бързо. След като преодолели съпротивата избутали тялото от автомобила и двамата последователно направили опит да го приведат в движение, но безуспешно. Тогава Никола Великов взел портфейла съдържащ 60 лева, СУМПС и лична карта, собственост на Васил Славов и ключа на автомобила, а Димитър Ценов взел запалка с надпис „CAMEL“ и двамата избягали. Н.Великов захвърлил по пътя ножа и ключа за л.а., а парите разделил поравно с Д. Ценов.

Никола Великов се свързал със свой познат Методи Киров, който с автомобила си ги взел от с.Н и откарал в града. В автомобила Никола Великов оставил връхната си дреха и шапката, по които имало кръв. Методи Киров бил информиран за случилото се и след като оставил на посоченото от тях място, отишъл в полицейското управление и съобщил какво му е известно, като предал останените в колата му от Никола Великов дрехи.

При задържането и отвеждането им в полицейското управление, намиращият се случайно там Симеон Монеv, работещ като полицаи по охрана на обществения ред и съсед на Никола Великов, го запитал защо е там и последният му разказал за извършеното деяние.

На фазите на досъдебното и съдебно производства Никола Великов се признал за виновен, а Димитър Ценов не се признал за виновен по възведеното му обвинение.

В съдебната фаза подс. Никола Великов се отказал от служебно назначеният му защитник и поискал да бъде защитаван от сестра си Ваня Великова, работеща като юрист консулт в банка. Съдебният състав уважил това негово искане.

При разпита в качеството на свидетел Тодор Славов, син на пострадалия Васил Славов поискал да бъде конституиран, като частен обвинител и съдебният състав уважил молбата му.

ВЪПРОСИ:

1. Определете квалификацията на извършеното престъпление от Никола Великов, мотивирайте я?
2. Определете квалификацията на извършеното престъпление от Димитър Цонев^{е о}, мотивирайте я?
Ц
3. Коя прокуратура е компетентната да осъществи ръководството и надзора по досъдебното производство? Кой е компетентният разследващ орган? Кой съд е компетентен да разгледа делото като първа, втора и трета инстанция?
4. Налице ли са основания за назначаване на експертизи които са задължителни за събиране на доказателства от значение за разкриване на обективната истина, на кого и какви?
5. Може ли в съдебното производство Симеон Монеv, работещ като полицаи по охрана на обществения ред и съсед на Никола Великов да даде показания в качеството си на свидетел?
6. Първоинстанционният съд в съдебното заседание допуснал ли е нарушения на процесуалните правила и ако да, в какво се изразяват и какво следва да стори горестоящия съд при проверка на присъдата?

Отговори:

1. Определете квалификацията на извършеното престъпление от Никола Великов, мотивирайте я?

Никола Великов е извършил от обективна и субективна страна престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2, пр. 1 вр. чл. 198, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 63, ал. 2, т. 1 от НК.

Престъплението грабеж се характеризира със *сложен обект на посегателство*. Престъплението засяга обществените отношения, свързани с нормалното и безпрепятствено упражняване на правото на собственост или правото на владение (държане) върху движими вещи. Освен тях, при грабежа се засягат и обществените отношения, които осигуряват възможността на човек сам да избира своето поведение и да формира свободно волята си.

Престъплението грабеж се характеризира с това, че има *два предмета* – чуждата движима вещ, оценима в пари, която деецът отнема и пострадалото лице, върху което извършителят упражнява принуда.

Субект на престъплението грабеж може да бъде всяко наказателноотговорно лице. В конкретния казус грабежът е извършен в съучастие под формата на съизвършителство от **Никола Великов**, който е непълнолетен, но могъл да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си и от **Димитър Ценов**, който също е непълнолетен, но могъл да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си

Не е налице квалифициращото обстоятелство по чл. 199, ал. 1, т. 2 от НК, а именно *когато грабежът е извършен от две или повече лица, сговорили се предварително да вършат кражби или грабежи*. Съществена особеност на това квалифициращо обстоятелство е, че не е достатъчно да е взето предварително решение за извършване само на един грабеж. Необходимо е да съществува предварително съгласуване на волите между извършителите да извършат множество кражби или грабежи, макар и реално да са извършили само един грабеж (В Решение № 173 от 31.03.1994 г. по н. д. № 76/1994 г. на ВС, I н.о. е посочено, че за да бъде деянието квалифицирано по този текст от НК, е необходимо тези “две и повече лица” да са се организирали да извършват “кражби” или “грабежи”, като законът има предвид неопределен брой кражби или грабежи). От информацията, дадена в казуса, не може да се направят подобни изводи. Предварителното сговаряне да се извърши само конкретното престъпление не е квалифициращо обстоятелство. При такива случаи е налице обикновено съучастие.

Изпълнителното деяние на извършения грабеж, придружен с убийство е съставно престъпление, което включва два разнородни функционално свързани акта – принуда и отнемане. Упражнената принуда е средство, метод, начин за осъществяване на отнемането на чуждата движима вещ, за преодоляване или изключване на съпротивата на жертвата. Необходимо е принудата обективно да предхожда или съпровожда отнемането, както и между тях да е налице субективна връзка.

Грабежът, придружен с убийство е налице тогава, когато за отнемането на вещите субектите са лишили от живот жертвата, като умъртвяването е последица от упражнената принуда, насочена към отнемането на предмета на престъплението. В този случай убийството изпълнява служебна роля по отношение отнемането на вещите, което е основно понеже посредством убийството се сломява съпротивата на жертвата и се улеснява последващото отнемане на вещите.

В конкретния казус дейността на Никола Великов се изразява в упражняване на психическа принуда- Великов извадил нож, който насочил към Славов и поискал от него да му предаде парите си. Упражнил и физическа принуда спрямо пострадалия Славов, като му нанесъл два удара с нож в областта на сърцето. Упражнената принуда е с цел отнемане на чужди движими вещи.

От *субективна страна* престъплението се извършва с пряк умисъл, тъй като Великов е съзнавал общественотоопасния му характер, предвиждал е неговите общественотоопасни последици и е целял настъпването им.

В разглеждания казус, престъплението е извършено в *съучастие*. От субективна страна особеното в тази форма на задружна престъпна дейност е в общността на умисъла на всички съучастници. Доколкото грабежът като самостоятелно престъпление представлява конструкция от едновременно извършване на кражба плюс употреба на сила или заплашване, то в конкретния случай квалифицирания грабеж по чл. 199, ал. 2, т. 2 от НК обхваща: принуда, прераснала в убийство и кражба. При сложното съставно престъпление, каквото е грабежът, извършеното убийство е своеобразно средство за постигане на преследваната цел –отнемането на чуждите движими вещи. Подсъдимите са формирали общ умисъл за извършване на престъплението още преди нападението над пострадалия. При съучастие под формата на съизвършителство, каквото е налице в конкретния случай са необходими няколко предпоставки: 1. най- малко две наказателноотговорни лица – подсъдимите са двама; 2. задружност в усилията им за постигане на определен резултат, която е налице; 3. умисъл във всеки съучастник не само за деянието, но и за съучастията при извършването му, който също е налице; 4.

при задружната престъпна дейност в осъществяване на съставно престъпление, каквото е грабежа от обективна страна е достатъчно всеки от съучастниците да извърши елемент от общата дейност. Дейността на Великов е започнала с подбудителство, прераства в съизвършителство, което поглъща подбудителската дейност.

2. Определете квалификацията на извършеното престъпление от Димитър Ценов, мотивирайте я?

Димитър Ценов е извършил от обективна и субективна страна престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2, пр. 1 вр. чл. 198, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 63, ал. 2, т. 1 от НК.

Аргументите са дадени в отговор на въпрос №1. Разликата с извършеното от Никола Великов се състои във вида на упражнената принуда спрямо пострадалия Славов и отнетите вещи. Димитър Ценов упражнил физическа принуда, като хванал Славов за ръцете за да преодолее съпротивата му.

3. Коя прокуратура е компетентната да осъществи ръководството и надзора по досъдебното производство? Кой е компетентният разследващ орган? Кой съд е компетентен да разгледа делото като първа, втора и трета инстанция?

Престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 от НК, е подсъдно като първа инстанция на *Окръжен съд*, на чиято територия се намира с. Н, където е извършено престъплението по силата на чл. 35, ал. 2 и чл. 36 ал.1 от НПК.

Компетентна да осъществи ръководството и надзора по време на разследването е съответната *Окръжна прокуратура*, в чийто съдебен район се намира село Н., където е извършено деянието (чл. 195, ал. 1 във вр. с чл. 36, ал. 1 от НПК и чл. 35, ал. 2 от НПК).

По силата на чл. 194, ал. 3 от НПК компетентният разследващ орган е *разследващ полицай*.

По силата на чл. 35, ал. 2 и чл. 36, ал. 1 от НПК, компетентният първоинстанционен съд е *Окръжен съд*, на чиято територия се намира с. Н, където е извършено престъплението. По силата на чл. 45, ал. 1 от НПК решенията от окръжния съд като първа инстанция дела се проверяват от *Апелативния съд* като въззивна инстанция. Наказателните дела се разглеждат по касационен ред от *Върховния касационен съд* (чл. 45, ал. 2 от НПК).

4. *Налице ли са основания за назначаване на експертизи които са задължителни за събиране на доказателства от значение за разкриване на обективната истина, на кого и какви?*

В разглеждания казус следва да се назначи *съдебно-психиатричната експертиза* по отношение на двамата непълнолетни извършители, за да се установи дали са могли да разбират свойството и значението на деянието и да ръководят постъпките си, което е от съществено значение относно възможността да носят наказателна отговорност (чл. 144, ал. 2, т. 4 от НПК).

Другата задължителна експертиза е *съдебно-медицинска експертиза*, която да установи причината за смъртта на пострадалия Славов. (чл. 144, ал. 2, т. 1 от НПК).

С оглед предмета на доказване следва да се назначат *Оценителна експертиза* за определяне стойността на отнетите вещи, *Биологична експертиза* и *ДНК експертиза*.

5. *Може ли в съдебното производство Симеон Монеv, работещ като полицаи по охрана на обществения ред и съсед на Никола Великов да даде показания в качеството си на свидетел?*

Симеон Монеv, работещ като полицаи по охрана на обществения ред и съсед на Никола Великов, *може да бъде разпитан като свидетел* на фазата на съдебното производство, защото не е извършвал процесуални действия по време на досъдебното производство срещу Никола Великов и Димитър Ценоv (по аргумент на противното по чл. 118 НПК).

6. *Първоинстанционният съд в съдебното заседание допуснал ли е нарушения на процесуалните правила и ако да, в какво се изразяват и какво следва да стори горестоящия съд при проверка на присъдата?*

Първоинстанционният съд неправилно е уважил искането на непълнолетния подсъдим Никола Великов да бъде защитаван от сестра си, която е юриконсулт в банка. Тя попада извън кръга от лица, които могат да бъдат защитници – чл. 91, ал. 1 и 2 от НПК. Съгласно разпоредбата на чл. 94, ал. 1, т. 1 от НПК защитата е задължителна спрямо непълнолетния извършител.

Съгласно разпоредбата на чл. 392 ал.4 от НПК по дела срещу непълнолетни не участва частен обвинител.

Нарушение е и конституирането на Тодор Славов, син на пострадалия Васил Славов като частен обвинител при разпита му като свидетел на фазата на съдебното

следствие. В случая законоустановеният срок за конституране на частен обвинител е изтекъл – чл. 77, ал. 3 от НПК.

На основание чл. 334, т. 1 във вр. с чл. 335, ал. 2 във вр. с чл. 348, ал. 3, т. 1 от НПК, въззивният съд следва да отмени присъдата и да върне делото за ново разглеждане на първоинстанционния съд, поради допуснато нарушение на правото на защита на подсъдимия Никола Великов.